

Abstrakt

Disertační práce: Postavení a činnost zástupců zaměstnanců v pracovněprávních vztazích

Autor: Mgr. Aneta Průšová

Předmětem této disertační práce je analýza postavení a činnosti jednotlivých zástupců zaměstnanců v rámci pracovněprávních vztahů dle českého právního řádu.

První z cílů této disertační práce se zaměřuje na nalezení a identifikování shodných a rozdílných aspektů mezi zástupci zaměstnanců s ohledem na jejich právní postavení, které mají dle českých pracovněprávních předpisů. Druhým cílem disertační práce je poté zkoumání vzájemného působení zástupců zaměstnanců u jednoho zaměstnavatele včetně rozsahu úkolů, které mohou zástupci zaměstnanců vykonávat při prosazování a ochraně hospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců.

Výsledky získané tímto výzkumem jsou použity k ověření základní hypotézy této disertační práce, a to že odborové organizace zaujímají privilegované postavení mezi zástupci zaměstnanců. Disertační práce rovněž popisuje příčiny a důsledky tohoto postavení odborových organizací a srovnává postavení odborových organizací s postavením ostatních zástupců zaměstnanců.

Z hlediska struktury je disertační práce členěna do šesti kapitol. První kapitola vymezuje pojem „zástupci zaměstnanců“ a význam, jaký je mu dáván českými právními předpisy a jaký je používán pro účely této disertační práce. Mezi zástupce zaměstnanců disertační práce řadí odborové organizace, rady zaměstnanců a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V druhé kapitole disertační práce jsou popsány a analyzovány základní prameny právní úpravy zástupců zaměstnanců, a to na úrovni národní, evropské a mezinárodní.

Třetí kapitola disertační práce zkoumá odlišnosti v právním postavení jednotlivých zástupců zaměstnanců, a to dle následujících kritérií: (i) právní osobnost a svéprávnost; (ii) způsob založení a vzniku; (iii) minimální počet členů a tvorba členské základny; a (iv) existence ochranných ustanovení. Tyto znaky jsou autorkou považovány za stěžejní, neboť definují základní charakter zástupců zaměstnanců, a tím předurčují jejich činnost. V návaznosti

na výsledky výzkumu vyplývající ze třetí kapitoly se následně čtvrtá kapitola disertační práce věnuje rozboru jednotlivých oprávnění zástupců zaměstnanců.

Pátou kapitolu disertační práce tvoří analýza dotazníku, který byl připraven autorkou za účelem zjištění, jak česká veřejnost vnímá zástupce zaměstnanců a jejich aktivity. Poznatky plynoucí z dotazníkového šetření jsou porovnány s výsledky výzkumu uvedenými ve třetí a čtvrté kapitole disertační práce. V obecné rovině lze shrnout, že respondenti dotazníku přistupují k zástupcům zaměstnanců většinou pozitivně a jejich činnost převážně podporují.

Šestá a poslední kapitola disertační práce obsahuje komparativní přesah do německého pracovního práva za účelem poskytnutí dalšího možného pohledu na problematiku zástupců zaměstnanců. Důvodem pro výběr německého právního řádu je jednak zařazení obou právních systémů (tedy systému německého a českého) mezi evropské kontinentální právní řády, jednak též i skutečnost, že čeští zaměstnanci často vstupují na německý trh práce a naopak. Předmětem zkoumání v rámci šesté kapitoly je zejména německá právní úprava odborových organizací a podnikových rad a jejich činnosti.

Jako základní výzkumná metoda pro účely této disertační práce byla zvolena metoda kvalitativní analýzy, a to konkrétně metoda sběru dat spočívající ve zkoumání dokumentů. Tento přístup byl doplněn o kvantitativní výzkumnou metodu dotazníkového šetření, jehož rozbor a výsledky jsou obsaženy v páté kapitole disertační práce. Tímto je disertační práce doplněna též o praktický výzkum. Závěrem využívá disertační práce prvky komparativní analýzy, a to v podobě přesahu do německého pracovního práva.

Klíčová slova: zástupci zaměstnanců, odborové organizace, rady zaměstnanců, zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, činnost zástupců zaměstnanců, postavení zástupců zaměstnanců, německé kolektivní pracovní právo